

Aksjonsgruppa
«Nei til rasering av Øksnesmarka og Åråsvågen»
Høgeberget 28, 5943 Austrheim

8/8 2022

Norconsult AS v/Arne Kringlen
Postboks 514
6803 Førde
e-post: Arne.Kringlen@norconsult.com

UTTALE TIL PLANPROGRAM FOR ØKSNESMARKA

Aksjonsgruppa «Nei til rasering av Øksnesmarka og Åråsvågen» registrerer at det skal gjennomføres detaljregulering med planprogram og konsekvensutgreiing for deler av Øksnesmarka i Austrheim kommune. I den forbindelse er planprogram lagt ut til offentlig ettersyn og sendt på høring med høringsfrist 15. august 2022.

Aksjonsgruppa vil innledningsvis ta opp noen overordna saker før vi kommenterer «detaljene». **Åråsvågen** er ikke nevnt med et eneste ord i høringsdokumentene. Hvorfor ikke? Åråsvågen blir svært mye involvert i etablering av N18 og kan på ingen måte holdes utenfor i denne sammenheng. **Aksjonsgruppa forventer at Åråsvågen blir omtalt i planprogrammet likt som N18 med tilkomstvei.**

Aksjonsgruppa viser til pkt 2.1.3 bokstav J i forskriften til kommuneplanen der det bl a er å lese: «*Næringsområdet Øksnesmarka er eit potensielt næringsområde som ikkje er tiltrekkelig utgreidd til å kunne nyttast til utbygging.*» Når vi leser de dokumentene som er sendt på høring så er prosjektet veldig uklart beskrevet. Det nevnes at regulering av N18 til næringsformål er å skaffe arbeidsplasser. Men veldig uklart hvilke arbeidsplasser. I høringsdokumentene er det eneste konkrete som er nevnt, er at tiltakshaver selv skal være den første som skal etablere seg.

Aksjonsgruppa tar det som en selvfølge at Norconsult AS er kjent med kommunen sin egen bestilte rapport vedrørende konsekvensutredning, gjennomført av Multiconsult i forbindelse med kommuneplanbehandlingen, så vi kommenterer den ikke. Men jeg siterer fra den: «*Utfordringa er at Øksnesmarka har store verdier for naturmangfold, trua arter, viktige naturområder og friluftsområder. Dette er ikke-fornybare ressurser som ikke kan erstattes. Øksnesmarka tilrås fortsatt å være LNF.*» (min utheving). Også at Statsforvalter hadde innsigelse mot N18 når kommuneplanen var til behandling vet selvfølgelig planlegger om. Planlegger kjenner også til at Statsforvalter trekker sin innsigelse i brev datert 28.03.2019. Det planlegger kanskje ikke vet, er at innsigelsen ble trukket uten at de momentene som lå bak Statsforvalter sin innsigelse var ryddet av veien av kommunen. De er der, den dag i dag! **Dette er av en slik karakter at planlegger må seriøst vurdere å tilrå tiltakshaver til å avslutte detaljreguleringsarbeidet! Vil Norconsult AS argumentere mot Multiconsult og Statsforvalter?**

Det blir nevnt at «noverande framlegg er å nytte området til landbasert oppdrett eller andre former for tilknytte næringer innan havbruk, blågrøn profil, grøn industri avfall/slamhandsaming/biogass,

forproduksjon, desaltingsanlegg.» Men vi leser videre at: «Planframlegget vil ikkje vere direkte tiltaksretta, men legg rammer for seinare tiltak. Planen er føresett å vere avklarande i høve arealbruk og naudsynte arealbruksavklaringar vert gjort gjennom planprosessen. Ev. tiltaksretta utgreiningar er føresett gjort gjennom ev. konsesjonshandsaming der fylkeskommunen er ansvarleg myndigheit. I og med at det ikkje er teke endeleg avgjerd om type verksemd, må planen legge til rette for gjennomføring av ulike moglegheiter, inkl. planering av landareal/uttak av massar. På land vil framtidig arealføremål truleg vere næring (kode 1300).» Trolig være «næring» på land? Er det tanker om noe annet? **Planprogrammet må være helt konkret hva området skal brukes til.** Aksjonsgruppa aksepterer ikke «et tut og kjør» prosjekt! Til det står det for mye på spill med kommunen sitt største inngrepsfrie naturområde med sine utallige kvaliteter!

Også tidsperspektivet for prosjektet er veldig uklart. Hvor mange m³ stein skal sprenges ut? Hvor lang tid skal dette skje over? Området skal tas i bruk etter hvert som det blir klargjort, leser vi, og i første omgang av tiltakshaver. **Utbyggingsplanen m/tidsplan må tas med i planprogrammet.** Uten slik plan er Aksjonsgruppa redd for at prosjektet kun blir et gigantisk evigvarende steinbrudd uten at ny næring blir etablert. Hvem vil etablere seg i et aktivt steinbrudd?

I de Statlige planretningslinjene for samordna bolig-, areal- og transportplanlegging understrekes det at «klare grenser mellom utbygde områder og landbruks-, natur- og friluftsområder er viktig. Naturinngrepene bør samles mest mulig.» Aksjonsgruppa kan på ingen måte se at det planlagte inngrepet i Øksnesmarka med **nasjonale** naturverdier er i samsvar med disse retningslinjene! **Planprogrammet må krystallklart beskrive hva som trumfer disse retningslinjene.** Austrheim kommune har allerede tilrettelagt store industriområder ved Mongstad.

De Statlig planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsona langs sjøen er å tydeliggjøre nasjonal arealpolitikk i 100-metersbeltet langs sjøen. Da Åråsvågen må komme med i planprogrammet forventer Aksjonsgruppa at disse retningslinjene blir behørlig kommentert.

Rikspolitisk retningslinje T-1442 - Miljøverndepartementet, Retningslinjer for behandling av støy i arealplanlegginga.

Dersom det mot all sunn fornuft blir satt i gang utbygging av N18 så må det være en selvfølge at støyproblematikken blir tatt på alvor og at **planprogrammet vier dette stor oppmerksomhet.** Et industrifelt av planlagte dimensjoner vil nødvendigvis produsere mye støy både under anleggsperioden, som vil vare i flere år(!) og ikke usannsynlig i ettertid da det er uklart hvilke aktiviteter som eventuelt etableres på området. Aksjonsgruppa tenker her på at dette også kan bli et område for mindre båter som er i fart langs kysten og trenger reparasjoner/vedlikehold.

Statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene.

Aksjonsgruppa ber om at det blir utarbeid klimaregnskap for tiltaket der særlig inngrep i myr, våtmark og kystlynghei blir spesielt vektlagt, men også at utslipp fra anleggsmaskiner, transport og bygningsmaterieil tas med i regnskapet.

Retningslinje for behandling av luftkvalitet i arealplanlegginga. Da det ikke kommer klart fram hva for aktiviteter som kan bli etablert på området må det tas høyde for at det også kan komme bedrifter med utslipp til luft. **Planprogrammet må si noe om dette.** Ca 1 km SØ for industriområdet ligger bustad-/hyttefelt, og med ikke unormal vindretning fra NV vil dette boligfeltet bli berørt. Dette vil også skje dersom det blir etablert et lagringsområde for knuste steinmasser i vestre del av industriområdet.

Kommunale føringer

I pkt 2.3 blir flere kommunale planer nevnt, vi vil kommentere et par av disse.

Kommunedelplan for vassforsyning og avløp 2017 – 2027. Når det gjelder vannforsyning så er det vel bare kommunalt vatn som er aktuelt. Overflatevatn fra nærliggende vannkilder kan ikke være noe løsning, uansett hva for industri/bedrift som etablerer seg i området. Hvordan er vannforsyningen tenkt løst? Kommunalt anliggende? **Planprogrammet må si noe om hva som er planen for**

vannforsyningen og hvem som skal ta kostnadene med dette.

Avløpssituasjonen er neste utfordring. Slik Aksjonsgruppa ser det må det total fullrensing av all avløp, ikke bare i anleggsfasen, men også når området tas i bruk med etablerte bedrifter. Å slippe urensa avløp ut i Åråsvågen vil Aksjonsgruppa sterkt motsette seg.

Planprogrammet må omtale avløpssituasjonen slik at det ikke er noe tvil om hvordan den skal løses.

Trafikksikringsplanen fra 2022.

Tilkomst til industriområdet vil skje via FV 568. Dette er en vei som man har sett de senere årene er blitt benyttet av fler og fler syklist, ikke minst av skoleelever. **Planprogrammet må si noe om trafikksituasjonen fra kryss FV 565/568 til den nye tilkomstveien til industriområdet.**

Tilkomsvegen til N18 må planlegges slik at traceen gir minst mulig skade på naturen og ikke blir eksponert i terrenget. Bredden må være på et minimum med innlagte møteplasser.

Arealbruk i dag

Under pkt 3.1.1 leser vi: «*Utmarka har i lang tid vore i bruk til både beiting (lynghei) og torvuttak (myrareal), der delar av utmarka framleis vert beita i dag. Området vert elles brukt som friluftsområde for turgåarar. Området har generelt liten slitasje, noko som kan indikere at det ikkje er vesentleg høg bruksfrekvens. Hjortetråkk inngår også i området.*»

Slik dette er skrevet så sitter vi igjen med det inntrykket at «da er det bare å skrote område»! Uheldig formulering. Området vi snakker om er kommunen sitt største inngrepsfrie naturområde som blir brukt av langt flere av Austrheim sine innbyggere enn Oslo sine innbyggere bruker Nordmarka når vi ser prosentvis av befolkningen! Øksnesmarka blir brukt, men dersom vi får et stort steinbrudd med støy, støv og spetakkel i årevis, i tillegg til transport av steinmasser fra området, ja da er det stor fare for at området får liten brukerfrekvens. Og, skal vi ikke la våre etterkommere også kunne bruke dette unike området? Vi har ikke noe reserveområde å vise de til. **Planprogrammet må få tydelig fram at området blir brukt av både fastboende, hyttefolk og tilreisende ellers.** Når om lag 700 skriver under på protestliste mot at kommunen skulle vedta N18 i kommuneplanarbeidet, så sier det litt om interessen av området.

Kulturminner

Systematisk kartlegging av kulturminner i Øksnesmarka er ikke utført. **Planprogrammet må ta med at grundig og systematisk kartlegging må utføres før oppstart av anleggsarbeidene.**

Natur-, friluftslivs- og landbruksverdier

Øksnesmarka er et stort naturområde, sammenhengende og inngrepsfritt og er «full» av naturverdier! Øksnesmarka spiller ei viktig rolle som et økologisk funksjonsområde for flere artsgrupper. Planområdet er klassifisert til å ha nasjonale verdier, knytt opp til sterkt og kritisk trua naturtyper og arter. Det er kartlagt sjeldne arter som er rødlistet eller er av nasjonal forvaltningsinteresse. Mest aktuell er sommerfuglen bredbåndpraktvikler som er sterkt truet. Vi kjenner altså til rødlisteartene «bredbåndpraktvikleren», sanglerka og svartstrupe, men disse er ikke de eneste. **Det må planprogrammet fange opp.**

Under pkt 2.3 side 5, 3. avsnitt leser vi: «*Sør for planområdet, ved Hamarsvatnet, er det registrert rikmyr med B-verdi (grov avgrensing). Det er ikkje registrert sjeldne artar på lokaliteten, men naturtypen er elles svært sjeldan i regionen. Rikmyr får tilsig av næringsrikt vatn, noko som gir rik karplanteflora med variasjon i gras-, starr-, vier og orkideartar.*» «Det er ikke registrert sjeldne arter», står det skrevet, men leser vi i rapport nr 4 i Årsrapporten fra 1972 i Lindåsprosjektet, så står det bl .a:

«*Fra fylkesveien østover mot den nord-sydgående senkning hvor Hamarsvatnet og Auretjørna ligger, går et myrdrag hvor forekomsten av enkelte kravfulle karplanter og moser indikerer noe gunstigere edafiske forhold enn i myrområdet forøvrig: Selaginella selaginoides og Carex pulicaris sees spredt innover mot Hamarsvatnet, hvor også c. hostiana finnes. Artene er på ingen måte vanlig i Austrheim og Lindås. C.hostiana er bare funnet her. I Ulvikavatnet nær Åråsvågen står en grissen bestand av Scirpus lacustris. Ved østre bredd vokser Scirpus multicaulis. Begge arter er hittil bare funnet på*

denne ene lokalitet.

Til tross for at området som helhet må karakteriseres som ensformig, og de dominerende vegetasjonstyper byr på få arter, hører ikke Rebnor til de artsfattigste strøkene. Av arter funnet i eng, i løvskog eller langs vei kan nevnes Bromus hordeaceus, Arrhenatherum elatius, Arabidopsis thaliana, Heracleum sphondylium, Lathyrus montanus, Senecio jacobaea, Cetaurea nigra, Scrophularia nodosa, Vicia silvatica og Primula vulgaris.»

Vi tar med denne informasjonen for å vise at det kreves fagfolk for kartlegging både i selve industriområdet, men også i influensområdet. Scirpus lacustris, pollsivaks, er f eks ikke registrert i Artskartet, til liks med andre arter nevnt i overnevnte rapport. Dette gjelder plantelivet, men selvfølgelig må hele spektret kartlegges. En slik kartlegging må gå over minimum 2 år, for det er ikke tilstrekkelig å være ute i marka «torsdag og fredag en sommerdag». Dyrelivet er varierende året gjennom og været er også variabelt år for år. Dette må det tas hensyn til.

Planprogrammet må tydeliggjør at kartlegging av det biologiske mangfoldet må foregå over min. 2 år før oppstart av anleggsarbeidene.

Aksjonsgruppa har ikke kommentert bl a landskapsbilde, avrenningsproblematikken i forhold til Teinelva og arealnøytralitet. Vi er kjent med at Naturvernforbundet Nordhordland har omtalt dette i sitt høringsbrev datert 08.07.2022 og vi støtter fullt ut deres kommentarer!

Avslutningsvis:

Øksnesmarka er et stort, sammenhengende og inngrepsfritt naturområde, og er «full» av naturverdier! Øksnesmarka spiller en viktig rolle som et økologisk funksjonsområde for flere artsgrupper. Planområdet er klassifisert til å ha nasjonale verdier, knyttet opp til sterkt og kritisk trua naturtyper og arter. Det er kartlagt sjeldne arter som er rødlistet eller er av nasjonal forvaltningsinteresse. Dersom omsøkt prosjekt blir en realitet så har ikke Austrheim kommune noe annet tilsvarende område å vise til. Derfor må Øksnesmarka forbli det inngrepsfrie område marka er i dag.

Med dette som bakgrunn ber Aksjonsgruppa om at prosjektet «Detaljregulering - Øksnesmarka» blir stanset.

Forskningsprosjekt. Dersom utbyggingen mot formodning likevel skulle bli en realitet, punkterer det et inngrepsfritt naturområde. Da er det naturlig at området blir fulgt videre opp for å se hva for endringer som skjer både med allerede registrerte rødlistearter, men også med plante og dyrelivet generelt. Og selvsagt innenfor friluftslivet, bruken av marka. Allerede under den innledende kartleggingsfasen bør dette planlegges. Prosjektet må gå over min. en 10-årsperiode.

Aksjonsgruppa
v/Tore Svendsen

Kopi: Austrheim kommune